

LBRIS

We know
books

Margaret Atwood

TESTAMENTELE

Traducere din limba engleză
de Ioana Miruna Voiculescu

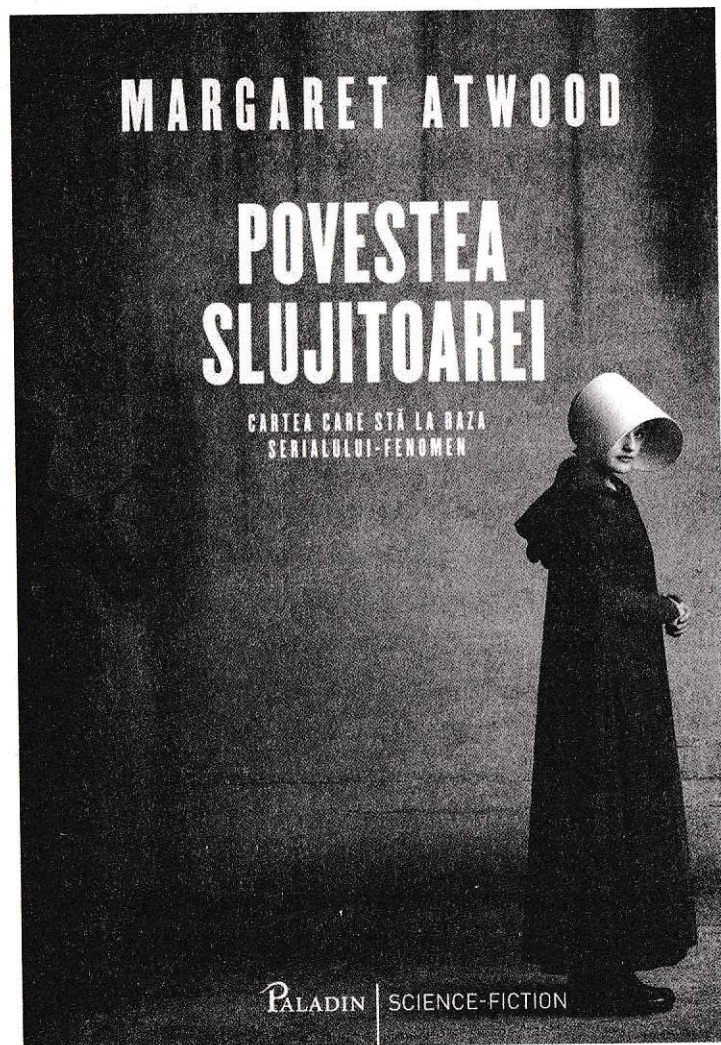

Cuprins

I. Statuia	7
II. Floare prețioasă	13
III. Cântare	45
IV. „Cățelul înțolit“	57
V. Duba	93
VI. Șase, ești moartă	113
VII. Stadion	171
VIII. Carnarvon	187
IX. Răscol	211
X. Verde primăvară	239
XI. Pânză de sac	263
XII. Moketa	289
XIII. Foarfece de grădină	323
XIV. Ardua Hall	341
XV. Vulpea și pisica	387
XVI. Perlele	397

XVII. Dinți perfecți.....	425
XVIII. Sala de lectură	437
XIX. Birou	475
XX. Filiații	487
XXI. Buluc	521
XXII. „Pe neve“	535
XXIII. Zid	563
XXIV. Nellie J. Banks	569
XXV. Trezirea	585
XXVI. Pământ!	597
XXVII. Rămas-bun	607
Simpozionul al XIII-lea	613

ttttt

Testamentul olograf de la Ardua Hall

1

Numai morții au dreptul la statuie, dar mie mi s-a făcut una din timpul vieții. Iată-mă împietrită înainte de vreme.

Statuia constituie un mic semn de apreciere pentru numeroasele mele contribuții, ca să reiau textul citit cu voce tare de Mătușa Vidala. Această sarcină, trasată de superiorii noștri, era departe de a-i fi plac. I-am mulțumit cu toată modestia de care am fost capabilă, apoi am tras de sfoară și am desfăcut pânza care mă acoperea; a căzut fâlfâind și am apărut eu. La Ardua Hall nu ovaționăm, în schimb s-a aplaudat discret. Am mulțumit cu o înclinare a capului.

Statuia este mai mare decât mărimea naturală, cum tind să fie statuile, și mă înfățișează într-o versiune mai tânără, mai slabă și într-o formă fizică pe care nu o mai am de ceva timp. Mă țin dreaptă, cu pieptul în față, iar pe buze așez un zâmbet ferm, dar binevoitor. Am privirea ațintită spre un punct de referință cosmic care ar trebui să reprezinte idealismul, angajamentul

meu nedezmințit față de datorie, hotărârea de a înainta în ciuda obstacolelor. Nu că statuia mea ar vedea vreo bucată de cer, amplasată fiind într-un pâlcanost de copaci și arbuști, pe marginea cărării care trece prin fața Ardua Hall. Noi, Mătușile, nu trebuie să ne arătăm prea arogante, chiar și cioplite în piatră.

O fetiță de șapte sau opt ani se agață de mâna mea stângă și mă privește cu încredere. Mâna dreaptă mi se odihnește pe creștetul unei femei îngenunchiate lângă mine, cu părul acoperit, în a cărei privire îndreptată în sus se citește fie resemnare, fie recunoștință – una dintre Slujitoarele noastre –, iar în spatele meu, o Perlă e gata să-și îndeplinească datoria de misionară. De centură îmi atârână Taser-ul. Arma îmi amintește de neajunsurile mele: dacă aș fi fost mai pricepută, m-aș fi putut lipsi de acest dispozitiv. Puterea persuasiunii ar fi fost de ajuns.

Pentru un grup statuar, nu e o reușită: suntem prea înghesuite. Mi-ar fi plăcut să ocup un loc mai important. Dar cel puțin par sănătoasă la cap. Putea fi mai rău, dată fiind tendința sculptoriței deja în etate – o drept-credincioasă, răposată între timp – de a-și reprezenta subiecții cu ochii scoși din orbite ca simbol al fervorii pioase. Reprezentarea pe care i-a făcut-o Mătușii Helena are o privire turbată, Mătușa Vidala pare să sufere de gușă, iar Mătușa Elizabeth pare gata să explodeze în orice moment.

Sculptorița a avut emoții la dezvelire. Oare mă înfățișase într-o lumină suficient de bună? Oare îmi va plăcea? Oare voi *arăta* că îmi place? Am cochetat cu ideea de a mă încrunta după ce cade pânza, dar m-am răzgândit: nu sunt lipsită de compasiune.

— Foarte asemănător, am spus.

Asta se întâmpla acum nouă ani. Între timp, statuia mea s-a erodat puțin: porumbeii m-au pictat, mușchiul a crescut în adânciturile umede. Adeptele s-au deprins să-mi lase ofrande la picioare: ouă care simbolizează fertilitatea, portocale care trimit la rotunjimile sarcinii, croasanți care seamănă cu luna. Ignor tot ce înseamnă produse de brutărie – sunt deja plouate –, în schimb portocalele le bag în buzunar. Sunt atât de proaspete.

*

Scriu aceste cuvinte în sanctuarul meu privat din biblioteca de la Ardua Hall – una dintre puținele biblioteci care au supraviețuit acțiunilor zeloase de ardere a cărților de pe tot cuprinsul țării. Trebuie șterse cu totul urmele degetelor corupte și murdare de sânge din trecut pentru a lăsa locul curat, pregătit pentru apariția iminentă a unei generații pure și morale. În teorie.

Dar printre amprenteles însângerate se numără și ale noastre, iar acestea nu se șterg cu una, cu două. Am îngropat multe schelete de-a lungul anilor; acum simt

nevoia să le dezgrop – chiar dacă ar fi numai întru edificarea ta, cititorul meu necunoscut. Dacă citești aceste rânduri, înseamnă că acest manuscris va fi supraviețuit măcar. Deși poate că îmi fac iluzii: poate că nu mi-e dat să am niciun cititor. Poate că nu voi face altceva decât să vorbesc cu pereții, sau cu Zidul, într-un final.

Ajunge cu consemnările pe ziua de azi. Mă dor mâinile, mă doare spatele și mă așteaptă cana cu lapte cald de cu seară. Voi dosi aceste mângălituri în ascunzătoarea lor, departe de ochiul camerelor de supraveghere – știu unde sunt pentru că eu însămi am pus să fie instalate. În ciuda prevederii mele, sunt conștientă de riscul la care mă expun: scrisul e o îndeletnicire periculoasă. Câte trădări, urmate de câte denunțuri, mă așteaptă oare? Ce le-ar mai plăcea anumitor persoane de la Ardua Hall să pună mâna pe aceste pagini.

Așteptați numai, le sfătuiesc eu în tăcere: urmează și mai rău.

II FLOARE PREȚIOASĂ

Transcrierea declarației martorului 369A

2

M-ai rugat să-ți povestesc despre copilăria mea în Galaad. Spui că ar putea fi de folos, iar eu chiar îmi doresc să fiu de folos. Îmi imaginez că te aștepti numai la orori, realitatea este însă că mulți copii erau iubiți și prețuiți în Galaad, ca peste tot în lume, iar dintre adulți, mulți erau buni în ciuda slăbiciunilor, în Galaad ca peste tot în lume.

Sper că vei ține cont de faptul că noi, oamenii, avem o doză de nostalgie pentru bunătatea de care am avut parte copii fiind, oricât de ciudate le-ar putea părea altora condițiile copilăriei noastre. Sunt de acord că Galaadul trebuie să dispară – adăpostește prea mult rău, minciună și prea multe lucruri cu siguranță împotriva voinței Domnului –, dar permite-mi să deplâng lucrurile bune care se vor pierde odată cu el.

*

În școala noastră, se purta roz primăvara și vara, mov-prună toamna și iarna, iar albul era rezervat

ocaziilor speciale: duminica și la sărbători. Brațele acoperite, părul acoperit, fustele până la genunchi înainte de vârsta de cinci ani și nu mai mult de cinci centimetri deasupra gleznei după aceea, căci poftele bărbaților erau un lucru teribil și trebuiau stăvilite. Ochii bărbatului, care fugeau dintr-o parte într-alta asemenea ochilor unui tigr, asemenea farurilor iscoditoare, trebuiau feriți de ispita orbitoare a trupurilor noastre – de picioarele pline, subțiri sau groase, de brațele delicate, noduroase sau ca niște cârnați, de tenul de piersică sau plin de coșuri, de buclele inelate și strălucitoare, de coamele aspre ca mătura sau de cosițele subțiri de culoarea paiului, puțin conta. Indiferent de forme și trăsături, reprezentam fără să vrem capcane și ispite, eram cauzele inocente și neprihănite care, prin însăși natura noastră, îi puteau îmbăta pe bărbați de dorință carnală, până se împietriceau, se împiedicau și cădeau peste margine – marginea cui?, ne întrebam, a unei faleze? –, prăbușindu-se cuprinși de flăcări asemenea unor bulgări din sulf și foc aruncați cu putere de mâna furioasă a lui Dumnezeu. Nevăzută, în noi exista o comoară inestimabilă, iar noi eram păzitoarele ei; eram flori prețioase care trebuiau ținute la adăpost în sere, de teamă că am putea fi prinse într-o ambuscadă de prădătorii care pândeau la orice colț în lumea largă, plină de păcate și muchii ascuțite, ca să ne smulgă petalele și să ne răpească comoara, să ne sfâșie în bucăți și să ne calce în picioare.

Astfel de lucruri ne spunea la școală Mătușa Vidala, căreia îi curgea veșnic nasul, în timp ce noi coseam gherghef pentru batiste, taburete și rame pentru fotografii; florile în vază, fructele în castron erau modelele predilecte. În schimb, Mătușa Estée, profesoara noastră preferată, spunea despre Mătușa Vidala că exagerează și că nu avea niciun rost să ne bage groaza în oase, mai ales că ne-ar putea afecta negativ viețile de viitoare soții însuflându-ne o asemenea aversiune.

— Nu toți bărbații sunt așa, fetelor, ne liniștea ea. Cei mai buni dintre ei sunt firi superioare. Unii dau dovadă de o foarte bună stăpânire de sine. Iar după ce vă veți căsători, vi se va părea cu totul altfel, deloc înfricoșător.

Nu că ea ar fi știut mare lucru despre asta, din moment ce Mătușile nu se căsătoreau; nu li se permitea. De aceea aveau acces la cărți și libertatea de a scrie.

— La vremea potrivită, împreună cu tații și mamele voastre vă vom alege soții cu înțelepciune, ne asigura Mătușa Estée. Deci nu aveți de ce să vă temeți. Învățați-vă lecțiile și aveți încredere în cei mai în vârstă că vor face ce e mai bine și că toate își vor urma cursul firesc. Mă voi ruga pentru asta.

Dar, în ciuda groșițelor și a zâmbetului prietenos al Mătușii Estée, versiunea Mătușii Vidala era cea care se impunea. Îmi apărea în coșmaruri: sera spartă în mii de cioburi, apoi sfâșierea, sfărtecarea și tropăitul

copitelor, iar la urmă bucăți din trupul meu – roz, albe și mov-prună – împrăștiate peste tot. Gândul că mă voi face mare – suficient de mare pentru căsătorie – mă îngrozea. Nu aveam nicio încredere în alegerile înțelepte ale Mătușilor: mă temeam că voi sfârși măritată cu un țap în flăcări.

*

Rochiile roz, albe și mov-prună erau apanajul fetelor speciale ca noi. Fetele obișnuite care proveneau din Econofamilii purtau tot timpul aceeași uniformă: niște cămăși cenușii urâte, cu dungi multicolore, la fel ca hainele mamelor lor. Nu învățau nici gherghef, nici cum să croșeteze, numai cusutul banal și cum să confecționeze flori de hârtie și alte corvezi. Nu erau pre-alese ca noi să se căsătorească cu cei mai de seamă bărbați – cu Fiii lui Iacob și ceilalți Comandanți sau cu fiii lor; totuși, puteau fi alese după ce creșteau mai mari, cu condiția să fie suficient de drăguțe.

Nu se vorbea despre asta. Nu era voie să te împăunezi cu frumusețea fizică, nu se cuvenea, și nici să observi frumusețea altora. Dar noi fetele știam adevărul: mai bine să fii drăguță decât urâtă. Până și Mătușile le acordau mai multă atenție celor drăguțe. Oricum, dacă erai pre-aleasă, nu prea mai aveai nevoie să fii și drăguță.

Eu nu mă uitam cruciș ca Huldah, și nici nu aveam o încruntătură din naștere ca Shunammite, nici

sprâncene abia vizibile ca Becka, dar eram neterminată. Aveam o față fără formă, ca de aluat, semăna cu fursecurile speciale cu ochi din stafide și dinți din semințe de dovleac, pe care mi le făcea Martha mea preferată, Zilla. Dar deși nu eram frumoasă, eram foarte, foarte aleasă. De două ori aleasă: nu doar pre-aleasă să fiu soție de Comandant, ci aleasă întâi și întâi de Tabitha, mama mea.

— Mă plimbam prin pădure când am dat de un castel fermecat în care erau închise o grămadă de fetițe pe care le vrăjiseră niște vrăjitoare rele, obișnuia să-mi spună Tabitha. Niciuna dintre ele nu avea mamă. Eu aveam un inel fermecat care descuia castelul, dar nu puteam să salvez decât o singură fetiță. Așa că m-am uitat cu atenție la fiecare și apoi, dintre toate, te-am ales pe tine!

— Ce s-a întâmplat cu celelalte? o întrebam de fiecare dată. Celelalte fetițe?

— Le-au salvat alte mame, îmi răspundea.

— Aveau și ele inele fermecate?

— Sigur că da, draga mea. Pentru a fi mamă, ai nevoie de un inel fermecat.

— Unde e inelul fermecat? o întrebam. Unde e acum?

— E chiar aici pe degetul meu.

Și-mi arăta al treilea deget de la mâna stângă. Degetul inimii, așa îl numea.

— Dar inelul meu nu putea îndeplini decât o dorință, iar eu am folosit-o cu tine. Așa că acum e doar un inel obișnuit, de mamă.

În acest moment, mă lăsa să probez inelul care era din aur, cu trei diamante: unul mare în mijloc și câte unul mai mic de-o parte și de alta. Chiar părea un inel care fusese cândva fermecat.

— M-ai luat în brațe și ai plecat cu mine? o întrebam. M-ai scos din pădure?

Știam povestea pe de rost, dar îmi plăcea să mi-o repete.

— Nu, draga mea, erai deja prea mare. Dacă te-aș fi dus în brațe, aș fi tușit și ne-ar fi auzit vrăjitoarele.

Asta sigur era adevărat: chiar tușea mult.

— Așa că te-am luat de mână și ne-am strecurat afară din castel să nu ne audă vrăjitoarele. Și amândouă am făcut „șșș” – aici își ducea degetul la buze și eu o imitam și rosteam încântată „șșș” –, apoi am fugit foarte repede prin pădure, cât mai departe de vrăjitoarele rele, pentru că una dintre ele ne văzuse ieșind pe ușă. Am alergat, apoi ne-am ascuns în scorbura unui copac. A fost foarte periculos!

Aveam o amintire neclară cu mine alergând printr-o pădure și cineva care mă ținea de mână. Mă ascusesem într-o scorbură? Aveam impresia că mă ascusesem undeva. Deci poate că era adevărat.

— Și după aceea, ce s-a mai întâmplat? o întrebam.

— După aceea te-am adus în această casă frumoasă. Nu ești fericită aici? Ești atât de prețuită de noi toți! Nu suntem amândouă norocoase că te-am ales?

Mă cuibăream strâns lângă ea, ea mă cuprindea cu brațul, iar eu, stând cu capul lipit de trupul ei slab, îi simțeam coastele ascuțite. Cu urechea lipită de pieptul ei, auzeam cum îi bate inima tot mai tare, tot mai tare, mi se părea mie, în timp ce aștepta să-i răspund. Știam că răspunsul meu avea putere: puteam s-o fac să zâmbească sau nu.

Și cum să răspund altfel decât da și da? Da, eram fericită. Da, eram norocoasă. În orice caz, era adevărat.